

Stem nu op de Beste Graslandboer 2023

Alles draait om gras bij de drie genomineerden voor de titel Beste Graslandboer 2023.

Ze delen dezelfde passie, maar toch is de bedrijfsvoering heel verschillend. Het is een mooie uitdaging voor jury en publiek om een winnaar aan te wijzen.

TEKST JAAP VAN DER KNAAP

ook informatieve video's te zien over de rol die grasland speelt op de bedrijven en waarin de deelnemers iedereen uitnodigen om op hen te stemmen. Onder leiding van juryvoorzitter Agnes van den Pol zal de jury de bedrijven bezoeken om een oordeel te vellen over het graslandmanagement. De jury kijkt daarbij niet alleen naar grasopbrengsten of het efficiënt benutten van natuurgras, maar ook naar passie en vernieuwing – ook voor maatschappij en natuur – en vakmanschap. Naast Van den Pol, lector grasland en beweiding bij Aeres Hogeschool, maken ook Bert Philipsen, onderzoeker Wageningen Livestock Research, Andries-Jan de Boer, zelfstandig adviseur 3D Agro Advies, en de winnaar van vorige editie, Joeri Ham, deel uit van de vakjury.

Wie wordt de opvolger van Joeri Ham en mag zich de Beste Graslandboer van 2023 noemen? Melkveehouder Ham uit Wijdenes won de vorige editie, nadat de stemmen van zowel de vakjury als de publieksjury bij elkaar waren opgeteld.

Het is voor de vierde keer dat de verkiezing wordt gehouden en ook nu is DLF de hoofdsponsor. Na een selectieronde van alle aanmeldingen heeft de vakjury een selectie gemaakt en drie bedrijven genomineerd. Op de volgende pagina's worden de ondernemers voorgesteld. Stuk voor stuk vertellen ze bevolgen over welke rol gras speelt op het bedrijf en wat hen motiveert en inspireert. Op de site van Veeteelt zijn

Stemmen kan tot en met 11 oktober

Ook het publiek heeft een belangrijke stem. Samen met de jury bepaalt het publiek wie uiteindelijk de titel wint. Voor de winnaar ligt een hoofdprijs van 1000 euro klaar. Ook is er een publieksprijs en een prijs voor het meest innovatieve bedrijf, de 'Gouden Grasspriet'.

Elke stem telt. Ga daarom naar de website veeteelt.nl/bestegraslandboer/stempagina, bekijk de video's en stem op je favoriet. Stemmen kan nog tot en met 11 oktober. De winnaars worden bekendgemaakt op 12 oktober via een online webinar. |

► Breng een stem uit op veeteelt.nl/bestegraslandboer/stempagina

hoofdsponsor:

sponsoren:

initiatief van:

‘Kostprijs gehalveerd door alleen gras’

Toen weidegang nog geen vraag was, koos Agnes de Boer al voor dag en nacht weiden in combinatie met robotmelken. ‘We willen op een zo natuurlijk mogelijke manier melk produceren.’

naam **Agnes de Boer**
 plaats **Leens**
 leeftijd **30**
 aantal melk- en kalfkoeien **75**
 aantal stuks jongvee **22**
 grondgebruik **47 ha gras, 9 ha natuurgrond**
 rollend jaargemiddelde **6300 4,10 3,30**
 eiwit van eigen land **95 procent**

TEKST FLORUS PELLIKAAN

Melken met zoveel mogelijk weiden, dat was het droombeeld van biologisch melkveehouderster Agnes de Boer uit Leens. Nu ze inmiddels tien jaar boert, produceren de koeien zelfs melk op enkel gras. Alles is afkomstig van het eigen bedrijf, behalve een kleine kilo grasbrok per dag als lokbrok in de melkrobot. ‘We willen op een zo natuurlijk mogelijke manier melk produceren. Koeien kunnen ontzettend veel met gras en veranderen met het seizoen mee. Het is aan ons om daar op een goede manier op in te spelen. Daarom is alleen gras saai, maar gras én koeien is boeiend en ontzettend mooi. Als de koeien op stal moeten, dan stop ik met boeren.’

Agnes de Boer is met 55 koeien begonnen en startte direct met dag en nacht weiden. ‘Eerst hebben we nog wel bijgevoerd, maar we merkten steeds meer dat het ook zonder kon. We wilden graag een toekomstbestendig bedrijf met slagkracht hebben, zonder heel veel koeien te hoeven melken. Nu melken we met 75 koeien nog altijd 400.000 kilo melk vol, maar zonder aankopen. Het heeft onze kostprijs gehalveerd.’

Hoogste opname vers gras

Het heeft De Boer, die het bedrijf inmiddels samen met haar vriend Klaas-Jan Mulder runt, verbaasd dat de koeien vrij gemakkelijk op volledig gras konden overschakelen. ‘Een koe kan echt veel meer dan wij denken. En de manier waarop we het doen, is heel gezond. Pensverzuring en lebmaagdraaiingen komen niet voor en klauwproblemen ook nauwelijks.’

Produceren op enkel gras vraagt wel meer vakmanschap dan een kilo brok extra bijvoeren, zo geeft De Boer aan. ‘De moeilijkste maanden zijn juni en juli. Dan zit er weinig energie in het gras en de productie van de voorjaarkalvende veestapel is nog hoog. Maar er is verschil tussen gras en daar moeten wij mee sturen’, vertelt De Boer. ‘Overdag weiden we bijvoorbeeld op een weiland met grasklaver en ’s nachts op een ouder grasperceel of op een flinke snede kruidenmengsel. Op de juiste momenten moet je het juiste gras beschikbaar hebben. In maart begint die planning al.’

Door deze werkwijze haalde De Boer binnen het project Grip op Gras de hoogste grasopname. Stripweiden is daarbij onmisbaar volgens haar. ‘Het vraagt arbeid, maar het is de beste methode om de versgrasopname te verhogen.’ Alle strips op het bedrijf van De Boer zijn via verharding te bereiken, waarbij de koeien om de zes tot maximaal twaalf uur een nieuwe strip krijgen. Om ook in de zomer succesvol te kunnen blijven weiden heeft De Boer een deel van de percelen op eigen initiatief voorzien van onderwaterdrainage. |

Inspiratietips van Agnes de Boer

- Gras en koeien kunnen meer dan je denkt.
- Stripweiden kan de versgrasopname maximaliseren.
- Vertrouw op kruiden en verminder bemesting.

‘Vandaag weiden is einde maand geld’

Jezelf verbeteren, dat is de motivatie van Piet van Dijk om nieuwe dingen uit te proberen. Veel weiden, laag eiwit in het rantsoen en kruiden telen op lage grond zijn recente successen.

TEKST FLORUS PELLIKAAN

naam **Piet van Dijk**
 plaats **Polsbroek**
 leeftijd **55**
 aantal melk- en kalfkoeien **90**
 aantal stuks jongvee **40**
 grondgebruik **37 ha, waarvan 2 ha bufferstroken**
 rollend jaargemiddelde **6900 4,80 3,65**
 eiwit van eigen land: **62 procent**

‘**K**ijk, dit bedoel ik dus. Een lang perceel dat recent is afgeweid en waar de hergroei aan het begin van het perceel net zo egaal is als aan het einde. Dat is echt het effect van stripweiden met een achterdraad.’ Aan het woord is Piet van Dijk uit Polsbroek, die samen met zijn dochter Hanneke en schoonzoon Rens in maatschap 90 koeien melkt. Op het bedrijf wordt al jaren succesvol geweid volgens het principe van stripgrazen, waarbij de koeien overdag en ’s nachts een verse strook gras krijgen. ‘En met een achterdraad zor-

gen we ervoor dat de koeien niet terug kunnen weiden. Dat is beter voor de hergroei, die de volgende dag al begint, en beter voor de verdeling van de weidemest. Weidemest heeft wel degelijk bemestende waarde, als maar niet alles voor in het perceel ligt.’ In het najaar, als de koeien alleen nog overdag weiden, geeft Van Dijk ze zelfs twee keer per dag een verse strook gras. ‘De tweede verse strook krijgen ze ongeveer twee uur voordat ze naar binnen gaan. Daardoor eten ze zich nog een keer goed dik en lukt het ook in het najaar nog om zo’n 8 kilo droge stof uit vers gras in de koe te krijgen. Vers gras geeft gewoon de laagste kostprijs en het snelste rendement. Vandaag weiden is morgen melk en einde van de maand geld.’

151 gram ruw eiwit

Deze fanatieke manier van weiden zorgt ervoor dat Van Dijk jaarrond gemiddeld maar liefst 43 procent vers gras in het rantsoen voert. Afgelopen jaar kwam de melkveehouder zelfs tot 3800 weide-uren. Als deelnemer aan het project Koe en Eiwit is Van Dijk al twee jaar actief bezig om het eiwitaanbod in het rantsoen te verlagen. ‘In de zomerperiode voeren we daarom snijmais, in de winter niet. Het helpt om het eiwit uit het weidegras te benutten. Vorig jaar hebben we gemiddeld 151 gram ruw eiwit gevoerd en dat met zoveel weidegras’, vertelt Van Dijk trots. Door de sterk gegroeide, voornamelijk voorjaarskalvende veestapel is het percentage eiwit van eigen land de laatste jaren gedaald naar 62 procent. Vijf jaar geleden is Van Dijk ook begonnen met het inzaaien van kruidenmengsels. Op de lage grond in Polsbroek met veel sloten was het zoeken naar de juiste samenstelling. ‘We hebben hier iets meer raagrass in het mengsel nodig voor voldoende draagkracht in het voor- en najaar. Maar in de zomer zijn de kruidenmengsels beter bestand tegen droogte en in het najaar zijn ze langer smakelijk. Als ik op zandgrond zou boeren, zou ik het hele areaal met kruiden inzaaien.’ |

Inspiratietips van Piet van Dijk

- Kies voor maximaal weiden en maximaal rendement.
- Laat kruiden slagen door beheer écht aan te passen.
- Stripweiden verbetert hergroei en mestverdeling.

‘Altijd vers gras bij het naar buiten gaan’

Weidevogelbeheer combineren met een modern melkveebedrijf met maximaal weidegang. Dat is het motto bij familie Van Ittersum. ‘Slecht gras bestaat niet, er is alleen verschil in kwaliteit.’

naam **Wim van Ittersum**
 plaats **Mastenbroek**
 leeftijd **58**
 aantal melk- en kalfkoeien **200**
 aantal stuks jongvee **70**
 grondgebruik **94 ha gras, 6 ha mais, 3 ha luzerne**
 rollend jaargemiddelde **9769 4,07 3,52**
 eiwit van eigen land **63 procent**

TEKST FLORUS PELLIKAAN

‘**W**at gras voor ons bedrijf betekent?’ herhaalt melkveehouder Wim van Ittersum de vraag. ‘Heel veel. Gras is de basis van de voeding van de koeien én de broedgelegenheid voor de weidevogels. Ik noem dit altijd in één adem. Zo lang ik boer ben, houd ik al rekening met weidevogels. We vinden het onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om dat te doen in deze IJsseldelta, die al zeven of acht eeuwen weidegebied is’, vertelt Wim van Ittersum. Samen met zijn vrouw Wolterien en zoons Alfred en Wiljen melkt Wim van Ittersum in Mastenbroek 200 koeien. ‘We laten hier zien dat weidevogelbeheer en een modern melkveebedrijf prima samengaan. We willen hiermee nuance aanbrenge in de maatschappelijke discussie met veel polarisatie’, stelt Van Ittersum. De grootste uitdaging van weidevogelbeheer en uitgestelde maaidatum is het benutten van het natuurgras, zo geeft de melkveehouder aan. ‘Slecht gras bestaat niet, zeg ik altijd, maar er is wel verschil in kwaliteit. Het is de kunst om natuurgras zo goed mogelijk binnen het bedrijf in te zetten. Zo hebben we deze zomer voor de droge koeien in de close-up-periode bijvoorbeeld mengbalen met natuurgras gemaakt en dat bevalt supergoed.’ Jaarlijks broeden er bij Van Ittersum zo’n honderd broedparen van kieviten, grutto’s, tureluurs, wulpen en zelfs de veldleeuwerik.

Veel schoonmaaien voor hogere opname

Als voeding voor de koeien kiest Van Ittersum voor zo veel mogelijk groen gras. De tweehonderdkoppige melkveestapel weidt het grootste gedeelte van het jaar dag en nacht. ‘Iedere keer als de koeien naar buiten gaan, krijgen ze een vers stuk gras. We hebben dat jaren geleden al in Nieuw-Zeeland gezien en het verhoogt echt de opname.’

De 61 hectare tellende huiskavel heeft Van Ittersum opgesplitst in 51 kleine percelen en al deze perceeltjes zijn via verharding te bereiken. Van Ittersum hanteert de stelregel om land vaak schoon te maaien. ‘Een schoon bord verhoogt de opname, daar ben ik van overtuigd. Daarnaast geven we bij het bemesten tegenwoordig veel

kleine giften in plaats van grotere hoeveelheden in één keer. Door een lager ureum in de melk is dat weer gunstig voor de broeikasgasuitstoot.’

Tot vijftien jaar geleden voerde Van Ittersum enkel gras, maar inmiddels is er ook wat mais en perspulp geïntroduceerd. ‘We hadden het idee dat de koeien meer energie nodig hadden en het werkt ook positief voor de eiwitbenutting, zeker in de herfst als we het goedkope eiwit graag benutten. We zien nu ook minder uitval en een hogere leeftijd bij afvoer van boven de zeven jaar.’

Inspiratietips van Wim van Ittersum

- Zorg iedere dag voor vers gras.
- Kijk kritisch naar de infrastructuur voor het weiden.
- Richt 10 procent van het areaal in voor weidevogelbeheer.

